

ANDRAGOŠKO DRUŠTVO SLOVENIJE

Andragoško društvo Slovenije - ADS
Slovenian Adult Education Association - SAEA

Šmartinska 134a
1000 Ljubljana, Slovenija

Telefon: +386 1 58 42 566

Fax: +386 1 58 42 550

www.andragosko-drustvo.si

Ljubljana, 3. april 2012

Dr. Žiga Turk, minister
Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport
Masarykova 16
1000 Ljubljana

Zadeva: Ne ukinjajte Andragoškega centra Slovenije!

Spoštovani gospod minister dr. Žiga Turk

Na spletni strani Vlade RS smo prebrali, da je med ukrepi za uravnoteženje javnih financ v izhodiščih za pripravo rebalansa proračuna za leto 2012 zapisan tudi ukrep 'Združitev javnih zavodov - ZRSS, CPI, ŠR, ACS, PI, Zavod Planica, Muzej športa in Slovenski šolski muzej'.

Čeprav iz zapisanega ni mogoče natančno razbrati, za kakšno združevanje naj bi šlo, smo zaskrbljeni nad usodo **Andragoškega centra Slovenije** (v nadaljevanju ACS), **osrednje razvojno-raziskovalne in izobraževalne ustanove za izobraževanje odraslih v Sloveniji**, ki jo je ustanovila Vlada RS konec leta 1991, kmalu potem, ko je Slovenija postala samostojna država. Ustanovila ga je z jasnim poslanstvom, da okrepi izobraževanje odraslih v državi. V desetletju pred tem je bilo izobraževanje odraslih podrejeno zmotnim političnim stališčem, da je treba vse izobraževanje (otrok in mladine ter odraslih) poenotiti in obravnavati enako, kar se je najbolj zrcalilo v filozofiji usmerjenega izobraževanja; tedaj je politika začela ukinjati specifične oblike izobraževanja odraslih in začela odrasle obravnavati enako kot otroke v šolah. Statistično spremljanje je pokazalo, da se je v nekaj letih zmanjšal vpis odraslih v srednješolsko izobraževanje za 53 odstotkov, podobno je bilo na drugih ravneh. V novi državi smo se srečali s problemom nizke izobraženosti odraslega prebivalstva (čez 40% odraslih brez ali samo z osnovno šolo, le okrog 7% visoko izobraženih odraslih), brez pravih možnosti na trgu dela, država pa brez zadostnega kapitala znanja za uspešno spopadanje z gospodarskimi, družbenimi in političnimi izzivi, med temi je bilo tudi hitro naraščanje števila brezposelnih. Ti problemi so postavili v ospredje političnega zanimanja tudi izobraževanje odraslih, ne samo kot dejavnost za potrebe trga dela, temveč tudi kot dejavnost za razvijanje socialnega in kulturnega kapitala. Zelo strnjeno je učinke dela ACS mogoče opisati takole:

- Izgrajevanje sistema izobraževanja odraslih v Sloveniji: pripravljene strokovne podlage za **Zakon o izobraževanju odraslih** in za **Resolucijo o nacionalnem programu izobraževanja odraslih** (sprejeto v parlamentu) ter na njej temelječi vsakoletni **Letni program izobraževanja odraslih**. To sta temeljna instrumenta usmerjanja politike države na tem področju. Naš zgled so posnemale tudi druge

države, Evropska komisija je po tem njem oblikovala in sprejela **Akcijski načrt za izobraževanje odraslih - Za učenje je vedno pravi čas** (2007, navedba v poročilu o izvajanju tega načrta). ACS je s svojimi analizami in projekti ves čas opozarjal na potrebo po ustrezni sistemski ureditvi izobraževanja odraslih (na ustrezno umestitev v celotnem sistemu vzgoje in izobraževanja; upravljanje na državni in lokalni ravni; celovito zakonsko ureditev; pravično ureditev javnega financiranja; razvito omrežje izvajalcev in programov; razvita infrastrukturo).

- **Krepitev omrežja izvajalcev izobraževanja odraslih** (izobraževanje odraslih na osnovnih, srednjih, višjih šolah, ljudske univerze in zasebne izobraževalne organizacije): razviti in izpeljani številni **programi splošnega in specializiranega usposabljanja izobraževalcev odraslih** (preko 18.000 udeležb), **razvoj pristopov, usposabljanje in razvojna podpora pri načrtnem delu za kakovost** (model samoevalvacije Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje POKI), pomoč pri razvoju programov za odrasle, skupni projekti za krepitev izobraževanja odraslih v različnih lokalnih okoljih, izmenjava dobrih praks, spodbujanje in usposabljanje za mednarodno delovanje.
- **Razvoj novih neformalnih programov in dejavnosti za izobraževanje odraslih**: študijski krožki (več evropskih nagrad), središča za samostojno učenje, program Projektno učenje za mlajše odrasle (za osipnike in druge izključene mlade – evropska nagrada), borze znanja, svetovalna središča za izobraževanje odraslih ISIO. ACS je razvil koncept teh dejavnosti, usposobil izvajalce, strokovno podpira njihovo delovanje.
- **Razvoj ali prenova javno veljavnih programov izobraževanja odraslih**: programi, ki so danes javno veljavni, so nastali na ali v sodelovanju z ACS: javno veljavni jezikovni programi, programi za računalniško opismenjevanje, Projektno učenje za mlajše odrasle, programi pismenosti, osnovna šola za odrasle ipd.
- **Razvoj koncepta in številnih programov za zvišanje ravni pismenosti odraslih**: raziskave v 90. letih so pokazale, da je velik del odraslega prebivalstva primerjalno v Evropi ali celo v svetu na najnižjih ravneh računske, bralne in drugih pismenosti: ACS je pripravil strategijo za odpravljanje tega problema, razvil programe za razvoj pismenosti za različne skupine (starše, podeželsko prebivalstvo, ljudi s posebnimi potrebami, manj izobražene zaposlene, brezposelne), usposobil učitelje za izvajanje teh programov.
- **Senzibiliziranje problemov izobraževanja ranljivih skupin, razvoj programov zanje, usposabljanje izvajalcev programov, svetovalna podpora pri izobraževanju**: brezposelni starejši in/ali manj izobraženi, migranti, gluhi in naglušni, slepi in slabovidni, invalidi, ljudje z drugimi prikrajšanostmi.
- **Promocija in motivacija odraslih za učenje**: z najodmevnejšo manifestacijo Teden vseživljenjskega učenja - TVU, ki zbujajo zanimanje ali celo občudovanje v številnih evropskih državah; s priznanji za tiste posameznike, skupine in organizacije, ki dosegajo posebne uspehe pri učenju, je učinkovita vsakoletna promocija kulture vseživljenjskega učenja.
- **Spodbujanje mednarodnega sodelovanja**: najprej z vabljenjem vseh najvidnejših, svetovno znanih andragogov v Slovenijo, da smo se lahko učili od njih, kasneje z delovanjem v mednarodnih programih, izvajanjem študijskih obiskov izvajalcev odraslih v tujini.
- **Razvoj novega znanja**: izdajanje slovenske strokovne literature, sodelovanje z različnimi fakultetami pri izobraževanju študentov andragogike in sorodnih smeri, sodelovanje in spodbujanje poglobljenega študija s področja izobraževanja odraslih (nastalo je več magisterijev in doktoratov prav iz tematike, ki jo razvija ACS). Sodelavci ACS so sodelovali v evropskem akademskem prostoru (6. in 7. okvirni program).

Iz navedenega je razvidno, da ACS ni ozko usmerjen v razvoj izobraževanja odraslih le za delo in poklic, temveč razvija izobraževanje in učenje odraslih v vsej njegovi širini, za vse človekove potrebe (osebni razvoj, prosti čas, aktivno državljanstvo itn.).Njegov najširši cilj je razvijanje kulture učenja odraslih.

Opisani in doseženi uspehi so nedvomno rezultat uspešne povezave dveh usklajenih dejavnikov: prizadevanja **slovenskih strokovnjakov in delavcev na področju izobraževanja odraslih**, ki so že v času krize ustrezno opredelili cilje razvoja izobraževanja odraslih in jih potem v ponujenih okoliščinah tudi znali udejanjati in **ustrezne podpore Vlade RS in pristojnih ministrstev** (zlasti za šolstvo in šport ter za delo, družino in socialne zadeve).

Zaskrbljeni smo, ker nas izkušnje iz preteklosti pri nas in v Evropi učijo, da v procesih različnih združevanj izobraževanje odraslih ostaja na obrobju, v senci skrbi in dejavnosti za otroke in mladino. Bojimo se, da bo razvojni naboj ACS v nekem oddelku združenih javnih zavodov počasi zamiral, v naslednji fazi pa bo ukinjeno še to. S tem pa se bomo vrnili desetletja nazaj in veliko več sredstev, kot jih je na voljo zdaj, bo potrebnih, da bi spet vzpostavili sedanje stanje.

Razumemo sedanji položaj in nujnost zmanjševanja sredstev, vendar ne tako, da ukinemo steber, na katerem deluje celotno izobraževalno omrežje za odrasle, saj si upamo trditi, da bo počasi začelo zamirati tudi to. Mislimo, da je racionalneje, da se zaradi pomanjkanja denarja izvajanje nekaterih dejavnosti zamakne v naslednja leta, kot da bi spreminjali status cele ustanove, saj bo to prav gotovo sprožilo njeno kadrovsko siromašenje.

Zato vas, spoštovani gospod minister, prosimo, da ne ukinjate Andragoškega centra Slovenije kot samostojnega javnega zavoda. Na tak način ne bomo ničesar privarčevali, izgubili pa bomo veliko.

Naša stališča bi vam želeli še bolj jasno in konkretno pojasniti, če bi imeli priložnost, da bi se pred nameravano politično odločitvijo o reorganizaciji sestali z vami.

Pričakujemo vaš odgovor in vas s spoštovanjem pozdravljamo!

Dr. Zoran Jelenc,
predsednik Andragoškega društva Slovenije

Dosedanji podpisniki (po abecednem vrstnem redu)

Olga Drofenik

nosilka priprave Nacionalnega programa izobraževanja odraslih, dobitnica državne nagrade za področje izobraževanja odraslih

doc. dr. Dušana Findeisen

doc. na Oddelku za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete v Ljubljani Univerze v Ljubljani, soustanoviteljica Slovenske Univerze za tretje življenjsko obdobje, izvedenka AGE Platform Europe, dobitnica državne nagrade za področje izobraževanja odraslih

red. prof. dr. Slavko Gaber

Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, nekdanji minister za šolstvo in šport RS

izr. prof. dr. Sabina Jelenc Krašovec

Oddelek za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani

Matjaž Hanžek, predsednik stranke Trajnostni razvoj Slovenije, nekdanji varuh človekovih pravic

izr. prof. dr. Zoran Jelenc

prvi direktor ACS, nosilec raziskovalnih projektov ACS, zdaj predsednik Andragoškega društva Slovenije, dobitnik državna nagrade za področje izobraževanja odraslih

Sonja Klemenčič

nosilka številnih razvojnih projektov izobraževanja odraslih, dobitnica državne nagrade za področje izobraževanja odraslih

red. prof. dr. Matjaž Kmecl, akademik, prvi predsednik Stokovnega sveta ACS, nekdanji član predsedstva Republike Slovenije in nekdanji minister za kulturo RS

izr. prof. dr. Manca Košir

Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani, predsednica Gibanja za trajnostni razvoj Slovenije

red. prof. dr. Ana Krajnc

dolgoletna predstojnica Oddelka za andragogiko na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani začetnica andragoškega izobraževanja na univerzitetni ravni v Sloveniji, predsednica Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, bivša predsednica Zveze andragoških društev Jugoslavije, dobitnica državne nagrade za področje izobraževanja odraslih

red. prof. dr. Sonja Kump

Oddelek za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, predsednica Stokovnega sveta RS za izobraževanje odraslih

red. prof. ddr. Barica Marentič Požarnik, zaslužna profesorica Univerze v Ljubljani

doc. dr. Vida A. Mohorčič Špolar

bivša direktorica ACS, nosilka razvojnih projektov izobraževanja odraslih, dobitnica državne nagrade za področje izobraževanja odraslih

red. prof. dr. Janko Muršak

Oddelek za pedagogiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, nekdanji predsednik Stokovnega sveta RS za izobraževanje odraslih

mag. Franci Pivec

predsednik Sveta RS za visoko šolstvo, podpredsednik Zveze kulturnih društev Slovenije, nekdanji predsednik Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje

izr. prof. dr. Robi Kroflič

Oddelek za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani

red. prof. dr. Alenka Šelih

Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani, akademikinja, nekdanja predsednica sveta ACS

red. prof. dr. Darko Štrajn

ISH - Fakulteta za podiplomske humanistične študije, znanstveni svetnik na Pedagoškem inštitutu v Ljubljani in nekdanji direktor inštituta, zdaj vodja programske raziskovalne skupine za edukacijske raziskave

red. prof. dr. Peter Vencelj

Oddelek za matematiko in fiziko na Fakulteti za naravoslovje
in tehnologijo Univerzi v Ljubljani, minister prve slovenske
Vlade, zaslužen za ustanovitev ACS

Navedeni so podporniki stališč ADS, ki so svojo podporo izrazili do torka, 3. aprila 2012. S
pridobivanjem podpisov še nadaljujemo.
Podpisi se hranijo v arhivu ADS.